

13.3 Návrh vzdelávacieho štandardu slovenského jazyka a literatúry pre 2. – 4. ročník primárneho vzdelávania

Poznámka 13.1

Návrh vzdelávacieho štandardu vypracovali prof. PaedDr. Ľ. Liptáková, CSc., Mgr. R. Rusňák, PhD., a PaedDr. M. Klimovič, PhD. Návrh bol predložený v rámci diskusie o úprave Štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie (ISCED 1) Štátnemu pedagogickému ústavu v Bratislave v novembri 2013. Návrh vzdelávacieho štandardu je dostupný aj online na <http://indi.pf.unipo.sk>. V diskusnom fóre na tej istej webovej stránke je možné vyjadriť sa k nemu, prípadne ho porovnať s aktuálnym štátnym dokumentom vzdelávacieho štandardu.

Návrh vzdelávacieho štandardu zo slovenského jazyka a literatúry pre primárne vzdelávanie reaguje na potreby rečového, kognitívneho a nonkognitívneho rozvíjania dieťaťa mladšieho školského veku. Návrh vychádza z aktuálnych pedagogicko-psychologických teórií a výskumov vývinu dieťaťa v danom veku, z výskumov rečovej ontogenézy, zo vzťahu reči a myslenia dieťaťa a z výskumov detskej recepcie umeleckého textu. Osobitným východiskom tvorby návrhu vzdelávacieho štandardu sú zistenia o detských prekonceptiach jazykovo-komunikačného a literárneho učiva.

Navrhnutý vzdelávací štandard vo svojej štruktúre a v zameraní obsahovej a výkonovej časti zohľadňuje spojenie implicitných a explicitných jazykových, komunikačných a literárnych znalostí dieťaťa, teda nadväzuje na prirodzené jazykové vedomie dieťaťa, na už osvojené komunikačné zručnosti a na doterajšiu skúsenosť dieťaťa s literárnou komunikáciou. Hlavné zameranie vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a literatúra v primárnom vzdelávaní je získanie ranej gramotnosti, rozvíjanie komplexnej gramotnosti, teda rozvíjanie recepčných (počúvanie, čítanie) a produkčných (hovorenie, písanie) komunikačných zručností s oporou o poznávanie základných jazykovo-komunikačných noriem, pravidiel a prostriedkov. Recepcia umeleckého textu má zároveň prispieť k formovaniu žiaka ako kultivovaného čitateľa.

V členení zložiek vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a literatúra sa vo vzdelávacom štandarde uplatňuje základné členenie na **jazykovo-komunikačné vyučovanie** a na **čítanie a literárnu výchovu**. Dôvodom integrovaného vymedzenia jazykovej a slohovej časti predmetu je potreba zdôrazniť prioritu rozvíjania komunikačných zručností dieťaťa daného veku, pri ktorom plní ja-

zykové učivo podpornú a sprostredkujúcu funkciu. Znalosti o jednotlivých oblastiach jazyka majú slúžiť rozvíjaniu schopnosti dieťaťa komunikovať, teda recipovať a produkovať komunikáty.

Jazykovo-komunikačná časť vzdelávacieho štandardu je štruktúrovaná podľa obsahových oblastí komunikačnej kompetencie. Nadradené postavenie majú: **interpersonálna textová kompetencia, recepcná textová kompetencia, produkčná textová kompetencia**. Prostriedkom na ich rozvíjanie je primerané ovládanie čiastkových rečových kompetencií: *foneticko-fonologická a ortoepická, ortografická, morfológická, lexikálna a syntaktická kompetencia*.

Obsahové časti rozvíjania interpersonálnej, recepcnej a produkčnej textovej kompetencie a čiastkových rečových kompetencií sú vymedzené tak, aby v jednotlivých ročníkoch na seba špirálovito nadväzovali, teda aby sa učivo pri jednotlivých témach rozširovalo a prehľbovalo. V súlade s komplexným charakterom komunikácie vôbec a s komplexným chápaním nadobúdania a rozvíjania gramotnosti žiaka jestvujú v rámci vymedzených kompetencií prienikové oblasti, ktoré pomôžu žiakovi chápať zmysel jazykovo-komunikačného učiva (napr. o slovných druhoch sa učím preto, aby som si rozšíril slovnú zásobu; precvičujem si spisovnú výslovnosť, aby som text napísal pravopisne správne atď.).

Osobitnou prienikovou oblasťou je **recepcná textová kompetencia**, ktorej rozvíjanie je cieľom a obsahom tak jazykovo-komunikačnej, ako aj literárnej zložky vyučovacieho predmetu s diferencovaným zameraním na vecné a umelecké texty. Reagujúc na potreby rozvíjania čitateľskej gramotnosti žiaka sa pri oboch zložkách zdôrazňuje systematické rozvíjanie porozumenia textu na jednotlivých úrovniach porozumenia. Rozdiel je v zmysle porozumenia textu: pri porozumení vecného textu ide o spracovávanie informácií, porozumenie umeleckého textu je predpokladom rozvíjania literárnej kompetencie žiaka.

Cieľom čítania a literárnej výchovy je najmä v prvých dvoch rokoch primárneho stupňa vzdelávania naučiť, upevniť a zautomatizovať u žiakov schopnosť správne a plynulo čítať primerane náročné texty. Osvojenie čítania predpokladá zvládnutie čitateľskej techniky a zároveň porozumenie čítanému textu. Formovanie žiaka ako kultivovaného čitateľa, pre ktorého by sa čítanie malo stať príjemnou a zároveň nevyhnutnou receptívno-zážitkovou potrebou, sa okrem správneho a plynulého čítania s porozumením nevyhnutne odvíja aj od osvojenia si základných literárnoteoretických pojmov a poznatkov, ktoré sú dôležité pre prvotnú orientáciu žiaka v detskej literatúre ako esteticky hodnotnej umeleckej skutočnosti, ako aj pre spôsob prístupu k nej.

V rámci vzdelávacieho štandardu sa preto zložka čítania a literárnej výchovy v prvom rade sústreďuje na **porozumenie textu a receptívno-zážitkovú oblasť**. Rozvíjanie porozumenia textu sa okrem zdokonaľovania techniky čítania

nevyhnutne zakladá aj na kognitívnych úrovniach porozumenia (identifikovania informácie, vyvodenia informácie, zdôvodnenia informácie). Kultivovanie receptívno-zážitkovej oblasti žiaka sa spája s rozvíjaním záujmu o čítanie cez nachádzanie uspokojenia a potešenia z vlastnej komunikácie s umeleckým textom. Vzdelávací štandard preto zvyrazňuje potrebu schopnosti hodnotenia umeleckých textov najmä cez prirodzené identifikačné procesy a recepcné aktivity žiakov (čitateľov), prostredníctvom ktorých sa u žiakov iniciuje aj spoznávanie seba samých ako jedinečných a zároveň spoločenských bytostí.

Zložka čítania a literárnej výchovy v rámci obsahu následne vymedzuje **súbor základných literárnoteoretických pojmov** (členených po oblastiach – literárna komunikácia, štruktúra diela, metrika, štylizácia textu, literárne rody, žánre, médiá), ktoré by si dieťa malo v procese primárneho vzdelávania osvojiť, upevniť, resp. uvedomiť. Uvedený súbor pojmov je vo vzťahu k ročníkom primárneho vzdelávania štruktúrovaný špirálovo – pojmy na seba v jednotlivých ročníkoch zámerne a logicky nadväzujú, pričom sa oblasť výkonu prirodzene rozširuje. Výkonová oblasť sa okrem merateľných schopností zameriava aj na rozvíjanie vlastnej komunikácie s umeleckým textom, nachádzajúc aktualizáčn é a konkretizačné spojivá s vlastnými životnými a čitateľskými skúsenosťami žiaka.

2. ročník

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE		
Interperso- nálna kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard <i>Žiaci na konci 2. ročníka ZŠ:</i>
Formy spoločenského kontaktu	Pozdrav.	✓ Vedia sa pozdraviť primerane adresátovi a prostrediu.
	Predstavenie sa.	✓ Vedia sa predstaviť menom a priezviskom rovesníkovi, dospelému.
	Oslovenie.	✓ Dokážu primerane osloviť adresáta.
	Tykanie – vykvanie.	✓ Podľa vzťahu k adresátovi vedia používať tykanie – vykvanie.
	Poďakovanie.	✓ Dokážu vyjadriť vďaku v rôznych situáciách.
	Prosba.	✓ Dokážu vyjadriť prosbu ako prejav zdvorilosti v komunikácii.
	Ospravedlnenie.	✓ Vedia sformulovať ospravedlnenie s vysvetlením konania, vyjadrením ľútoty a s príslušnou nápravou.
	Požiadanie o informáciu.	✓ Vhodným spôsobom vedia požiadať o informáciu rovesníka, dospelého.
Poskytnutie informácie.	✓ Na požiadanie dokážu poskytnúť stručnú a presnú informáciu alebo vedia odkázať na spoľahlivejší informačný zdroj.	
Súkromný a verejný dialóg	Otázka, odpoveď.	✓ Na položenú otázku dokážu primerane reagovať.
	Kladenie otázok.	✓ Samostatne vedia tvoriť otázky k zaujímavým aspektom témy rozhovoru.
	Rozhovor.	✓ Vedia vysvetliť pojem rozhovor.
Telefonická komunikácia	Telefonický rozhovor.	✓ Vedia uplatniť priebeh telefonickej komunikácie (pozdrav – predstavenie sa – oslovenie – požiadanie o informáciu/poskytnutie informácie – poďakovanie – rozlúčenie sa).
Korešpondencia	Pohľadnica.	✓ Dokážu napísať jednoduchý text na pohľadnicu a uviesť adresu v správnom tvare.

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE		
Recepčná textová kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard <i>Žiaci na konci 2. ročníka ZŠ:</i>
Dekódovanie počúvaného/čítaného vecného textu: fonologické, lexikálne, syntaktické dekódovanie, obsah a zmysel textu	Zdokonaľovanie sluchovej a zrakovej diferenciácie, analýzy a syntézy. Rozvíjanie porozumenia slovám, vetám, obsahu a zmyslu textu. Čo už viem o téme textu.	✓ Dokážu porozumieť primeraným počúvaným vecným textom. ✓ Dokážu porozumieť primeraným čítaným vecným textom. ✓ Vedia, že ich doterajšie znalosti o téme súvisia s informáciami z textu.
Porozumenie počúvaného/čítaného vecného textu na úrovni identifikácie informácií	Informácie, ktoré nájdeme doslovné v texte. Dôležité (kľúčové) slová v texte. Jednoduchý záznam kľúčových slov. Ako informácie použijem.	✓ Vedia identifikovať informácie v počúvanom/čítanom texte. ✓ Dokážu nájsť kľúčové slová v texte a jednoduchým spôsobom ich zaznamenať. ✓ Rozmýšľajú o použití informácií z textu.
Porozumenie počúvaného/čítaného vecného textu na úrovni vyvodzovania súvislostí z textu	Informácie, ktoré musíme z textu vyvodiť. Jednoduchý záznam vyvedených informácií. Ako informácie použijem.	✓ Dokážu vyvodiť súvislosti medzi informáciami z textu a jednoduchým spôsobom ich zaznamenať. ✓ Rozmýšľajú o použití informácií z textu.
Text a jeho vlastnosti	Text je súvislé vyjadrenie myšlienok. Text má autora a adresáta.	✓ Majú základnú predstavu o texte ako o súvislom celku, ktorým sa vyjadruje istý obsah. ✓ Vedia, že každý text má autora a adresáta (známeho/ neznámeho).
Druhy textu	Hovorený a písaný text. Počúvaný a čítaný text.	✓ Vedia rozlíšiť hovorený a písaný text. ✓ Vedia rozlíšiť počúvaný a čítaný text.

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE		
Produkčná textová kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard <i>Žiaci na konci 2. ročníka ZŠ:</i>
Kódovanie hovoreného a písaného textu: obsahové, sémantické a syntaktické špecifikovanie	Hovorenie (produkovanie hovorenej komunikácie). Písanie (produkovanie písanej komunikácie). Zdokonaľovanie techniky písania.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pri hovorenom prejave vedia uplatňovať správne dýchanie, vhodnú prácu s hlasom, zrozumiteľnú artikuláciu. ✓ Dokážu sa vyjadrovať plynulo, zrozumiteľne. ✓ Dokážu vyjadriť rôzne komunikačné zámery. ✓ Pri písaní jednoduchého textu si zdokonaľujú techniku písania. ✓ Dokážu písať čitateľne a úhľadne. ✓ Dokážu písaním vyjadriť základné komunikačné zámery (oznámenie, otázka).
Rozprávanie	Rozprávanie. Príbeh.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu vyčleňovať ústredné udalosti (deje) v príbehu. ✓ Vedia uplatňovať časové a príčinnno-dôsledkové vzťahy medzi udalosťami v rozprávaní príbehu. ✓ Dokážu tvoriť vlastné príbehy podľa osnovy (obrázkovej i slovnej). ✓ Vedia vyrozprávať príbeh na základe vlastnej skúsenosti, zážitku. ✓ Vedia vysvetliť, čo znamená rozprávať príbeh.
Opis		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu vhodnými slovami vyjadriť najvýraznejšie znaky a vlastnosti pozorovaného objektu.

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE		
Foneticko-fonologická a ortoepická kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard <i>Žiaci na konci 2. ročníka ZŠ:</i>
Predpoklady efektívneho hovorenia a čítania	<p>Správne dýchanie, vhodná práca s hlasom, zrozumiteľná artikulácia.</p> <p>Vetná, slovná, hlásková analýza a syntéza.</p>	<p>✓ Dokážu pri hovorení/čítaní uplatňovať nerušivé dýchanie, vhodnú moduláciu hlasu (suprasegmentálne javy) a zrozumiteľnú artikuláciu.</p> <p>✓ Dokážu analyzovať vetu na slová, slová na slabiky, slabiky na hlásky.</p> <p>✓ Dokážu syntetizovať hlásky, slabiky, slová do vetných celkov.</p>
Segmentálny (hláskový) systém slovenčiny	<p>Abecedné poradie písmen.</p> <p>Rozlišovanie hlások.</p> <p>Rozlišovacia funkcia hlásky.</p> <p>Hláska a písmeno.</p> <p>Delenie hlások na samohlásky, dvojhlásky, spoluhlásky.</p> <p>Samohlásky, delenie samohlások na krátke a dlhé.</p> <p>Rozlišovacia funkcia kvantity.</p> <p>Dvojhlásky.</p> <p>Spoluhlásky, delenie spoluhlások na tvrdé a mäkké.</p>	<p>✓ Poznajú abecedné poradie písmen.</p> <p>✓ Vedia rozlíšiť hlásky, ktoré vyslovujú/počujú.</p> <p>✓ Vedia, že hláska môže rozlíšiť význam slova.</p> <p>✓ Vedia rozlíšiť hlásku a písmeno ako východisko nácviku pravopisu.</p> <p>✓ Dokážu deliť hlásky na samohlásky, dvojhlásky, spoluhlásky na základe pozorovania ich odlišnej výslovnosti a odlišného znenia.</p> <p>✓ Poznajú samohlásky a vedia ich deliť na krátke a dlhé.</p> <p>✓ Vedia, že zámena krátkej/dlhej samohlásky môže rozlíšiť význam slova.</p> <p>✓ Poznajú dvojhlásky, dokážu pri nich odlíšiť pravopis a výslovnosť.</p> <p>✓ Poznajú spoluhlásky a vedia ich deliť na tvrdé a mäkké.</p>
Supra-segmentálne javy	<p>Slabika.</p> <p>Delenie slov na slabiky.</p> <p>Jednoslabičné a viacslabičné slová.</p> <p>Slovný prízvuk.</p>	<p>✓ Vedia, čo je to slabika.</p> <p>✓ Dokážu deliť slová na slabiky a spájať slabiky do slov.</p> <p>✓ Využívajú delenie slov na slabiky pri delení slov na konci riadka a pri písaní dvojhlásk.</p> <p>✓ Rozlišujú jednoslabičné a viacslabičné slová.</p> <p>✓ Vedia, že hlavný prízvuk v slovenčine je na prvej slabike.</p>

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Spisovná výslovnosť	Spisovná výslovnosť hlások.	✓ Dodržiavajú spisovnú výslovnosť samohlások, dvojhlások, spoluhlások.
	Splývavá výslovnosť.	✓ Dodržiavajú splývavú výslovnosť pri hovorení a pri čítaní.
	Melódia vety.	✓ Uplatňujú melódiu vety podľa komunikačného zámeru výpovede (oznámenie, otázka, výzva, pranie).
	Spisovná a nárečová výslovnosť.	✓ Rozlišujú spisovnú výslovnosť a nárečovú výslovnosť vo svojom regióne.

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE

Ortografická kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		<i>Žiaci na konci 2. ročníka ZŠ:</i>
Prevod hovorenej reči do písanej formy	Hovorená a písaná reč.	✓ Vedia, že hovorenú reč môžeme previesť do písanej formy podľa pravidiel slovenského pravopisu.
	Tlačené a písané písmená.	✓ Ovládajú písanie tlačených a písaných písmen.
	Abecedné poradie písmen.	✓ Dokážu tlačené/písané písmená napísať v abecednom poradí.
	Prepis tlačeného textu do písanej podoby.	✓ Dokážu prepísať primeraný tlačený text do písanej podoby.
	Vetná, slovná, hlásková analýza a syntéza.	✓ Dokážu analyzovať vetu na slová, slová na slabiky, slabiky na hlásky ako predpoklad nácviku pravopisu.
	Zdokonaľovanie percepčno-motorických zručností pri písaní.	✓ Dokážu syntetizovať hlásky, slabiky, slová do vetných celkov ako predpoklad nácviku pravopisu. ✓ Dokážu uplatňovať primeranú percepčno-motorickú koordináciu pri písaní.
Rozvíjanie porozumenia napísanému textu.	✓ Vedia, čo napísané slová, vety, text znamenajú.	

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Pravopis a výslovnosť	<p>Rozlišovanie hlások/písmen.</p> <p>Hláska a písmeno.</p> <p>Delenie hlások.</p> <p>Spisovná výslovnosť hlások.</p>	<p>✓ Vedia rozlišovať hlásky vo vyslovených/počutých slovách a písmená v písaných/čítaných slovách.</p> <p>✓ Vedia, že tá istá hláska sa nemusí vždy zhodovať s tým istým písmenom.</p> <p>✓ Poznajú delenie hlások na samohlásky (krátke, dlhé), dvojhlásky, spoluhlásky (tvrdé, mäkké) a využívajú ho pri nácviku fonemického pravopisu.</p> <p>✓ Dodržiavajú spisovnú výslovnosť hlások ako predpoklad nácviku fonemického pravopisu.</p>
Fonematický pravopis	<p>Pravopisné pravidlá pri fonemickom pravopise:</p> <p>Tá istá hláska sa zapisuje tým istým písmenom.</p> <p>Jedna hláska sa zapisuje dvoma písmenami.</p> <p>Pravopis dvojhlások.</p> <p>Slabičný pravopis mäkkých spoluhlások.</p> <p>Hláska <i>i/i</i> sa zapisuje dvoma grafickými znakmi: <i>i/i</i> alebo <i>y/y</i>.</p> <p>Písanie <i>i/i</i> po mäkkých spoluhláskach. Písanie <i>y/y</i> po tvrdých spoluhláskach.</p> <p>Rozdeľovanie slov na konci riadka.</p>	<p>✓ Poznajú základné pravopisné pravidlá pri fonemickom pravopise:</p> <p>✓ Vedia, kedy sa tá istá hláska píše tým istým písmenom (s oporou o spisovnú výslovnosť hlások).</p> <p>✓ Poznajú a vedia používať rozlišovacie znamienka.</p> <p>✓ Vedia, kedy sa jedna hláska zapisuje dvoma písmenami (dvojzložkové grafémy <i>dz, dž, ch</i>). Vedia, že dvojzložkové grafémy patria do jednej slabiky.</p> <p>✓ Rozlišujú výslovnosť a pravopis dvojhlások. Vedia, že dvojhláska patrí do jednej slabiky.</p> <p>✓ Vedia, že v slabikách <i>de, te, ne, le, di, ti, ni, li, lia, lie, liu</i> sa mäkké spoluhlásky nepíšu s mäčkňom.</p> <p>✓ Poznajú pravopisné pravidlo písania <i>i/i</i> po mäkkých spoluhláskach a <i>y/y</i> po tvrdých spoluhláskach.</p> <p>✓ Dokážu použiť znalosť slabiky pri rozdeľovaní slov na konci riadka.</p> <p>✓ Dokážu osvojené pravopisné pravidlá fonemického pravopisu uplatňovať pri odpisovaní a písaní jednoduchých textov na základe pripomínania si pravidla.</p>

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Sémantický pravopis	Veľké písmená na začiatku vety. Pravopis základných tried vlastných podstatných mien.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uplatňujú pravopis veľkého písmena na začiatku vety. ✓ Poznajú základné pravidlá písania vlastných mien pri osobných menách (meno, priezvisko, prezývka), pri zvieracích menách a pri lokálnych zemepisných názvoch (mesto, obec, ulica). ✓ Uplatňujú pravopis vlastných podstatných mien pri tvorení jednoduchých textov (pohľadnica, informácia).
Interpunkčný pravopis	Písanie interpunkčných znamienok.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia písať interpunkčné znamienka na konci vety podľa komunikačného zámeru výpovede (oznámenie, otázka, výzva, prianie).

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE

Morfologická kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		Žiaci na konci 2. ročníka ZŠ:
Slovné druhy	<p>Úvod do poznávania slovných druhov.</p> <p>Podstatné mená.</p> <p>Všeobecné a vlastné podstatné mená.</p> <p>Slovesá.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Majú základnú predstavu o systéme slovných druhov slovenčiny (získanú pomocou konkrétnej ukážky významu a funkcie slovných druhov). ✓ Vedia, čo podstatné mená pomenúvajú a ako sa na ne pýtame. ✓ Vedia rozlíšiť význam všeobecného a vlastného podstatného mena, na materiáli osobných mien (meno, priezvisko, prezývka), zvieracích mien a lokálnych zemepisných názvov (mesto, obec, ulica). ✓ Poznajú základné pravopisné pravidlá pri vlastných menách. ✓ Vedia, čo slovesá pomenúvajú a ako sa na ne pýtame. ✓ Uplatňujú znalosti o slovných druhoch pri porozumení a produkovani textu.

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Lexikálne vzťahy pri slovných druhoch	Významové okruhy slov.	✓ Porovnávajú a odlišujú významy slov v rámci pojmových kategórií.
	Nadradené a podradené slová.	✓ Vedia triediť bežnú slovnú zásobu podstatných mien podľa vzťahu nadradenosť – podradenosť.
	Slovesá s podobným významom.	✓ Porovnávajú a rozlišujú synonymné slovesá. Vedia zvoliť kontextovo vhodnejšie sloveso. ✓ Dokážu synonymiu slovies využiť pri presnejšom a pesterjšom hovorení/písaní.

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE

Lexikálna kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		<i>Žiaci na konci 2. ročníka ZŠ:</i>
Slovný význam	Slovný význam.	✓ Identifikujú a rozlišujú význam slov podľa spoločných a odlišných vlastností pojmov.
	Významové okruhy slov.	✓ Dokážu slová usporiadať podľa významových okruhov (napr. škola, šport, hudba atď.).
	Pojmová kategória.	✓ Porovnávajú a odlišujú významy slov v rámci pojmových kategórií (napr. <i>ovocie, pracovné náradie, oblečenie</i> atď.).
Lexikálne vzťahy	Nadradenosť – podradenosť.	✓ Rozumejú lexikálnemu vzťahu nadradenosť – podradenosť. ✓ Vedia triediť bežnú slovnú zásobu podľa vzťahu nadradenosť – podradenosť. ✓ Uplatňujú vzťah nadradenosť – podradenosť pri rozširovaní slovnej zásoby.
	Slova s podobným významom.	✓ Porovnávajú a rozlišujú synonymné slovesá. Vedia zvoliť kontextovo vhodnejšie sloveso. ✓ Dokážu synonymiu slovies využiť pri presnejšom a pesterjšom hovorení/písaní.

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Tvorenie slov	Zdrobneniny.	✓ Vedia, že zdrobneninami pomenúvame malé alebo milé osoby, zvieratá, veci.
	Zveličené slová.	✓ Vedia, že zveličenými slovami vyjadrujeme svoje city a hodnotenie javu.
	Názvy mláďat.	✓ Porovnávajú zdrobnené a zveličené slová, pozorujú ich tvorenie.
		✓ Pozorujú tvorenie názvov mláďat.
		✓ Uplatňujú skúsenosť s danými slovotvornými kategóriami pri porozumení a produkovani textu.

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE		
Syntaktická kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		Žiaci na konci 2. ročníka ZŠ:
Spájateľnosť slov	Významová a formálna spájateľnosť slov.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pozorujú a porovnávajú významovú spájateľnosť slov (<i>bystvý potok</i>, ale nie <i>bystvé more</i>). ✓ Pozorujú a porovnávajú formálnu spájateľnosť slov (<i>dva rožky</i>, <i>dve buchty</i>).
Veta	<p>Veta.</p> <p>Komunikačný zámer výpovede.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, že veta je vyslovená/napísaná myšlienka. ✓ Ovládajú pravopis začiatku a konca vety. ✓ Rozlišujú vety podľa komunikačného zámeru: oznámenie, výzva, otázka, pranie. ✓ Vedia písať interpunkčné znamienka na konci vety podľa komunikačného zámeru.

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA		
Porozumenie a recepcia umeleckého textu	Obsahový štandard	Výkonový štandard <i>Žiaci na konci 2. ročníka ZŠ:</i>
<p>Dekódovanie počúvaného/čítaného umeleckého textu:</p> <p>dekódovanie obsahu a zmyslu textu</p>	<p>Zdokonaľovanie techniky čítania žiaka.</p> <p>Rozvíjanie porozumenia čítaného textu.</p> <p>Zážitkové čítanie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu porozumieť základnému významu prečítaných výrazov a viet jednoduchého umeleckého textu (báseň, pieseň, rozprávka). ✓ Dokážu nahlas a v zodpovedajúcom tempe prečítať primerane náročný umelecký text (so správnou výslovnosťou, artikuláciou a dýchaním). ✓ Vedia identifikovať kľúčové slová a vety v umeleckom texte. ✓ Dokážu správne odpovedať na otázky, ktoré im učiteľ vo vzťahu k porozumeniu umeleckého textu položí. ✓ Na základe čítania dokážu prerozprávať, zreprodukovať (využitie podrobnej osnovy – obrázkovej, slovnej), predvídať, domýšľať dej umeleckého textu. ✓ Vedia identifikovať logickú nadväznosť významových odsekov a viet, ktoré patria k sebe, a tým pochopiť aj zmysel prečítaného (primerane náročného) textu. ✓ Rozprávajú o téme čítaného umeleckého textu, ktorá je blízka ich priestorovej a životnej skúsenosti. ✓ Primerane veku vedia slovne, no najmä neverbálne (kresba, pantomimická hra, hranie rolí) vyjadriť pocit potešenia a spontánnu radosť z čítania umeleckého textu.
<p>Porozumenie počúvaného/čítaného umeleckého textu na úrovni identifikácie informácií</p>	<p>Informácie, ktoré sú v umeleckom texte doslovne uvedené.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu identifikovať kľúčové slová, slovné spojenia a vety v počúvanom/čítanom umeleckom texte. ✓ Vedia opísať prostredie príbehu (čas, priestor). ✓ Dokážu vymenovať postavy. ✓ Dokážu na základe informácií v texte a konkrétnych zmyslových predstáv opísať postavu/postavy z umeleckého textu.

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Porozumenie počítaného/čítaného umeleckého textu na úrovni vyvodzovania súvislostí z textu	Informácie, ktoré musíme z umeleckého textu vyvodit'.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu vyvodit', že jedna udalosť v príbehu bola príčinou druhej udalosti. ✓ Vedia opísať vzťah medzi dvoma postavami. ✓ Dokážu posúdiť správanie postáv v umeleckom texte ako spoločensky žiaduce (dobré, kladné), resp. spoločensky nežiaduce (zlé, záporné).
--	---	---

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA		
Literárna komunikácia	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		Žiaci na konci 2. ročníka ZŠ:
	Text.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem text znamená (rozprávka, báseň, pieseň atď.). ✓ Sledujú a vyjadrujú sa k členeniu textu (nadpis, odsek, začiatok, koniec)
	Báseň.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem báseň znamená. ✓ Rozlíšia básnický text od prozaického. ✓ Pozorujú členenie básne na menšie celky (strofy). ✓ Pozorujú a identifikujú zvukovú podobu a zhodu slabík na konci riadkov v básni (veršov). ✓ Vytvorí jednoduché združené rýmy. ✓ Výrazne a s porozumením prednesú básnický text.
	Autor, spisovateľ, básnik.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem autor, spisovateľ a básnik znamená. ✓ Vyhľadajú autorov v rôznych textoch (poézia aj próza). ✓ Dokážu uviesť mená najznámejších spisovateľov a básnikov detskej literatúry (vychádzajúc z vlastnej čitateľskej skúsenosti).

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

	Čitateľ.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem čitateľ znamená. ✓ Rozlišujú medzi knihami pre zábavu (oddych) a knihami pre poučenie (poznanie). ✓ Vyjadria vlastný zážitok a pocity z prečítaného umeleckého textu. ✓ Vedia zreprodukovať dej vybraného umeleckého textu s využitím podrobnej osnovy (obrázkovej, slovnej).
	Kniha.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia vysvetliť pojem kniha. ✓ Dokáže uviesť príklady umeleckých knižných diel – básnických aj prozaických. ✓ Sledujú a vyjadrujú sa k členeniu príbehov kníh na menšie celky (kapitoly).
	Knižnica.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia vysvetliť pojem knižnica. ✓ Dokážu uviesť, kde sa nachádza knižnica v mieste ich bydliska. ✓ Poznajú pravidlá správania sa v knižnici (vychádzajú z osobnej skúsenosti návštevy knižnice). ✓ Orientujú sa v knižnici a samostatne si knihu vypožičajú i vrátiť.
	Ilustrácia.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia vysvetliť pojem ilustrácie. ✓ Vyhľadajú meno ilustrátora/ilustrátorky v rôznych textoch. ✓ Nakreslia vlastnú ilustráciu k prečítanému umeleckému textu (básnickému a prozaickému). ✓ Vedia zreprodukovať dej príbehu s využitím podrobnej obrázkovej osnovy.

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA

Štruktúra diela	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		Žiaci na konci 2. ročníka ZŠ:
	Nadpis.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem nadpis (názov) znamená. ✓ Vyhľadajú nadpisy v rôznych textoch. ✓ Vymyslia nadpisy k básnickým a prozaickým textom.

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA		
Žánre	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		Žiaci na konci 2. ročníka ZŠ:
	Hádanka.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem hádanka znamená. ✓ Dokážu uviesť hádanky založené na obraznom princípe (ukončené otázkou Čo je to?).
	Vyčítanka.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem vyčítanka znamená. ✓ Prednesú vyčítanku podľa vlastného výberu. ✓ Vedia vyčítanky použiť v praktickej hrovej činnosti.
	Ľudová pieseň.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem ľudová pieseň znamená. ✓ Zaspievajú ľudovú pieseň podľa vlastného výberu.
	Rozprávka.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem rozprávka znamená. ✓ Prerozprávajú a zreprodukuje dej rozprávky na základe podrobnej osnovy. ✓ Identifikujú postavy v rozprávke na základe ich príslušnosti k dobru a zlu. ✓ Vedia sa vyjadriť k postave, ktorá je im v umeleckom texte najsympatickejšia. ✓ Vedia porovnať vlastnosti kladnej rozprávkovej postavy so svojimi vlastnosťami. ✓ Dokážu uviesť názvy viacerých ľudových rozprávok. ✓ Poznajú meno Pavla Dobšinského ako najvýznamnejšieho slovenského rozprávkaru (zberateľa).

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

	Bábkové divadlo (divák).	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia vysvetliť pojem bábkové divadlo. ✓ Zahrajú improvizovanú bábkovú hru so spolužiakmi (inšpirovanú umeleckým textom). ✓ Vedia uviesť bábkovú hru, ktorú poznajú z vlastnej skúsenosti. ✓ Rozumejú pojmu divák (dokážu uviesť rozdiel medzi divákom a čitateľom). ✓ Dokážu uviesť rôzne situácie, v ktorých sa ocitajú v pozícii diváka.
--	--------------------------	---

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA		
Médiá	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		Žiaci na konci 2. ročníka ZŠ:
	Televízia a film.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia vysvetliť pojem televízia a film. ✓ Dokážu uviesť televízne stanice a televízne programy, ktoré majú najradšej. ✓ Dokážu uviesť najsledovanejšie programy v rodinnom prostredí. ✓ Vedia uviesť televízne či filmové rozprávky, ktoré majú svoj pôvod v umeleckom texte. ✓ Poznajú umelecký text, ktorý v rovine námetu, prostredia či postáv vychádza z televíznej, resp. filmovej tematiky.
	Noviny.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia vysvetliť pojem noviny. ✓ Dokážu uviesť názvy novín, s ktorými sa stretávajú doma či v televíznej reklame. ✓ Dokážu uviesť niektoré rubriky, ktoré noviny pravidelne obsahujú.
	Časopis.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia vysvetliť pojem časopis. ✓ Dokážu uviesť názvy najznámejších detských časopisov a svoje najobľúbenejšie rubriky. ✓ Nahlas a s porozumením čítajú rôzne texty z detských časopisov.

3. ročník

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE		
Inter-personálna kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard <i>Žiaci na konci 3. ročníka ZŠ:</i>
Formy spoločenského kontaktu	Pozvanie (ústne). Prívitanie. Blahoželenie.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu sformulovať ústne pozvanie na podujatie. ✓ Vedia privítať detských účastníkov podujatia (s využitím primeraného oslovenia, vyjadrenia radosti zo stretnutia a želania príjemne a/alebo užitočne stráveného času). ✓ Dokážu sformulovať úprimné blahoželenie jednotlivcovi/kolektívu k sviatku/úspechu.
Súkromný a verejný dialóg	Rozhovor.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia komunikovať jasne, zreteľne, zrozumiteľne, jednoznačne. ✓ Dokážu iniciovať komunikáciu medzi rovesníkmi. ✓ V komunikácii dokážu spolupracovať s komunikačným partnerom. ✓ Vedia rozlíšiť súkromný a verejný dialóg.
Telefonická komunikácia	Telefonický rozhovor.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ V telefonickom rozhovore sa vedia vyjadrovať jasne, presne, zrozumiteľne, úsporne. ✓ Dokážu viesť telefonický rozhovor. ✓ Dokážu uviesť výhody telefonickej komunikácie pri jej efektívnom využívaní.
Korešpondencia	Súkromný list.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia členiť súkromný list (oslovenie, úvod, jadro, záver, podpis). ✓ Dokážu sformulovať jednoduchý súkromný list. ✓ Vedia, čo pojmy adresát, odosielateľ znamenajú. ✓ Dokážu uviesť adresu v správnom tvare.

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE		
Recepčná textová kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard <i>Žiaci na konci 3. ročníka ZŠ:</i>
Dekódovanie počúvaného/čítaného vecného textu: fonologické, lexikálne, syntaktické dekodovanie, obsah a zmysel textu	Zdokonaľovanie sluchovej a zrakovej diferenciacie, analýzy a syntézy. Rozvíjanie porozumenia slovám, vetám, obsahu a zmyslu textu. Čo už viem o téme textu.	✓ Dokážu porozumieť primeraným počúvaným vecným textom. ✓ Dokážu porozumieť primeraným čítaným vecným textom. ✓ Dokážu spojiť doterajšie znalosti o téme s informáciami z textu.
Porozumenie počúvaného/čítaného vecného textu na úrovni identifikácie informácií	Informácie, ktoré nájdeme doslovne v texte. Dôležité (kľúčové) informácie (myšlienky) v texte. Jednoduchý písomný záznam kľúčových informácií. Ako informácie použijem.	✓ Vedia identifikovať informácie v počúvanom/čítanom texte. ✓ Dokážu nájsť kľúčové informácie (myšlienky) v texte a jednoduchým spôsobom ich písomne zaznamenať. ✓ Vedia primeraným spôsobom použiť informácie z textu.
Porozumenie počúvaného/čítaného vecného textu na úrovni vyvodzovania súvislostí z textu	Informácie, ktoré musíme z textu vyvodiť. Triedenie získaných informácií. Reprodukovanie informácií. Ako informácie použijem.	✓ Dokážu vyvodiť súvislosti medzi informáciami z textu. ✓ Dokážu informácie usporiadať a roztriediť pomocou osnovy (alebo pomocou inej metódy, napr. pojmová mapa, T-schéma, tabuľka <i>viem – chcem vedieť – dozvedel som sa</i> atď.). ✓ Vedia zreprodukovať informácie z textu. ✓ Vedia primeraným spôsobom použiť získané informácie.
Porozumenie počúvaného/čítaného vecného textu na úrovni vysvetľovania a zdôvodňovania informácií	Informácie, ktoré musíme vysvetliť a zdôvodniť (prečo je to tak).	✓ Vedia, že niektoré informácie musíme vysvetliť a zdôvodniť, aby sme textu lepšie porozumeli.

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Text a jeho vlastnosti	Text je súvislé vyjadrenie myšlienok, ktoré na seba nadväzujú. Text tvoríme s istým zámerom. Text môžeme rozdeliť na časti (úvod, jadro, záver). Osnova textu.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, že vety v texte na seba nadväzujú. ✓ Vedia, že text sa tvorí s istým komunikačným zámerom (oznámiť, poučiť, pobaviť a pod.). ✓ Vedia, čo znamená osnova textu. ✓ Dokážu pomocou osnovy rozdeliť text na hlavné časti (úvod, jadro, záver). ✓ Poznajú ďalšie metódy usporiadania a triedenia informácií.
Druhy textu	Súkromný a verejný text. Vecný a umelecký text.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia rozlíšiť súkromný a verejný text. ✓ Vedia rozlíšiť vecný a umelecký text v prepojení s učivom literárnej výchovy.

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE

Produkčná textová kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard <i>Žiaci na konci 3. ročníka ZŠ:</i>
Kódovanie hovoreného a písaného textu: obsahové, sémantické a syntaktické špecifikovanie	Hovorenie (produkovanie hovoreného textu). Automatizácia procesu písania. Príprava na tvorenie písaného textu. Tvorenie textu. Upravovanie textu. Postup pri tvorení rozprávania.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu si vopred premyslieť obsah ústneho vyjadrenia. ✓ Vedia korigovať nepresnosť, nejasnosť vo svojom vyjadrení. ✓ Nároky na úhladnosť písma dokážu zladit' s tempom písania. ✓ Dokážu uplatniť činnosti vhodné vo fáze prípravy na tvorenie textu. ✓ Vedia zhromaždiť informácie k produkovanej téme. ✓ Pri kompozícii textu dokážu uplatniť niektoré druhy osnovy. ✓ Vedia tvoriť súvislý text na zadanú tému. ✓ Dokážu opraviť vlastný text z hľadiska obsahu a jazykovej správnosti (na základe osvojených poznatkov a zručností). ✓ Pri tvorení rozprávania dokážu vedome postupovať od plánovania konania hlavnej postavy príbehu k usporiadaniu sledu udalostí v súvislom texte.

Rozprávanie	Rozprávanie. Úvod, jadro, záver rozprávania.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia tvoriť príbehy s dodržaním časových a príčinnno-dôsledkových vzťahov medzi príbehovými udalosťami. ✓ Dokážu v tvorení príbehu využiť zámernosť konania hlavnej postavy. ✓ Pri kompozícii príbehu dokážu uplatniť členenie na úvod, jadro a záver. ✓ Vedia vysvetliť, čo pojmy úvod, jadro, záver znamenajú. ✓ Dokážu tvoriť pokračovanie príbehu na základe charakteru postáv a priebehu udalostí v literárnej predlohe.
Opis	(Opis pracovného postupu – návod na použitie, recept).	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Na základe pozorovania vedia pomenovať etapy pracovnej činnosti. ✓ Dokážu opisovať opakujúce sa deje (pracovné činnosti). ✓ Vedia tvoriť jednoduchý text návodu na použitie, receptu. ✓ Vedia vysvetliť, čo znamená opisovať.
Informácia	Oznámenie. Pozvánka (písomná). Správa.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu vysvetliť funkciu oznámenia ako textu sprostredkujúceho informáciu o budúcej udalosti. ✓ Na základe pozorovania obsahu a štruktúry oznámenia dokážu sformulovať vlastný text. ✓ Vedia vysvetliť pojem oznámenie. ✓ Dokážu vysvetliť funkciu pozvánky ako textu adresného oznámenia s výzvou, žiadosťou alebo prosbou o účasť. ✓ Na základe pozorovania obsahu a štruktúry pozvánky sformulujú vlastný text. ✓ Vedia vysvetliť pojem pozvánka. ✓ Vedia uviesť rozdiel medzi oznámením a pozvánkou. ✓ Dokážu vysvetliť funkciu správy ako textu zhŕňajúceho informácie o uskutočnenej udalosti. ✓ Na základe vzťahu času udalosti a času tvorenia textu dokážu rozlišovať oznámenie a správu. ✓ Vedia vysvetliť pojem správa. ✓ Pri úprave formálnej stránky informačných komunikátov (oznámenia, pozvánky, správy) vedia uplatniť svoje grafické zručnosti (aj s využitím textových počítačových editorov).

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE		
Foneticko-fonologická a ortoepická kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard <i>Žiaci na konci 3. ročníka ZŠ:</i>
Predpoklady efektívneho hovorenia a čítania	Správne dýchanie, vhodná práca s hlasom, zrozumiteľná artikulácia.	✓ Dokážu pri hovorení/čítaní uplatňovať nerušivé dýchanie, vhodnú moduláciu hlasu (suprasegmentálne javy) a zrozumiteľnú artikuláciu.
Segmentálny (hláskový) systém slovenčiny	Slovenská abeceda. Tlačené a písané písmená slovenskej abecedy. Delenie slovenských hlások. Slabikotvorné hlásky <i>l, ľ, r, ŕ</i> .	✓ Ovládajú slovenskú abecedu, poradie tlačených a písaných písmen abecedy. ✓ Dokážu podľa abecedného poradia zoradiť slová. ✓ Orientujú sa podľa abecedy v zoznamoch, slovníkových alebo encyklopedických heslách. ✓ Vedia deliť hlásky (krátke a dlhé samohlásky, dvojhlásky, tvrdé a mäkké spoluhlásky) a dokážu delenie hlások využívať pri nácviku pravopisu. ✓ Vedia, že hlásky <i>l, ľ, r, ŕ</i> môžu byť nositeľom slabičnosti.
Suprasegmentálne javy	Melódia vety. Dôraz a intenzita hlasu.	✓ Vedia, že melódia vety sa líši podľa komunikačného zámeru výpovede (oznámenie, otázka, výzva, prianie). ✓ Vedia, že na zdôraznenie slov alebo viet môžeme používať silu hlasu.
Spisovná výslovnosť	Spisovná výslovnosť hlások. Splyvavá výslovnosť. Melódia vety. Spisovná a nárečová výslovnosť.	✓ Dodržiavajú spisovnú výslovnosť samohlások, dvojhlások, spoluhlások. ✓ Dodržiavajú splyvavú výslovnosť pri hovorení a pri čítaní. ✓ Uplatňujú melódiu vety podľa komunikačného zámeru výpovede. ✓ Rozlišujú spisovnú výslovnosť a nárečovú výslovnosť vo svojom regióne.

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE		
Ortografická kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		Žiaci na konci 3. ročníka ZŠ:
Predpoklady efektívneho písania a čítania	Zdokonaľovanie perцепčno-motorických zručností pri písaní. Tlačené a písané písmená. Abecedné poradie písmen. Rozvíjanie porozumenia napísanému textu.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu uplatňovať primeranú perцепčno-motorickú koordináciu pri písaní. ✓ Ovládajú písanie všetkých tlačených a písaných písmen slovenskej abecedy. ✓ Dokážu tlačené/písané písmená napísať v abecednom poradí. ✓ Vedia, čo napísané slová, vety, text znamenajú.
Fonematický pravopis	Upevňovanie pravopisných zručností pri pravidlách osvojených v 2. ročníku. Pravopis písmena <i>ä</i> . Pravopis slabikotvorného <i>r, ř, l, ĺ</i> . Rozdeľovanie slov na konci riadka.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu už osvojené pravidlá fonematického pravopisu uplatňovať pri písaní primeraných textov aj bez pripomínania si pravidla. ✓ Poznajú pravidlo písania <i>ä</i>. Rozlišujú pritom písmeno a hlásku. ✓ Poznajú zhodu hlásky a písmena pri slabikotvorných spoluhláskach. ✓ Dokážu novoosvojené pravopisné pravidlá fonematického pravopisu uplatňovať pri písaní primeraných textov na základe pripomínania si pravidla. ✓ Vedia rozdeľovať slová na slabiky na konci riadka.
Morfematický pravopis	Pravopis <i>i/i</i> vo vybraných slovesných tvaroch (robíť, robím, robí, robili).	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uplatňujú pravopisné pravidlá pri písaní <i>i/i</i> vo vybraných slovesných tvaroch (tematická morféma, tvar minulého času).
Sémantický pravopis	Pravopis vlastných podstatných mien.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uplatňujú pravidlá písania vlastných podstatných mien pri osobných menách, pri zvieracích menách, pri lokálnych i vzdialenejších zemepisných názvoch (mesto, obec, ulica, rieky, vrchy, štáty, svetadiely). ✓ Uplatňujú pravopis vlastných podstatných mien pri tvorení primeraných písaných textov.

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Etymologický pravopis	<p>Písanie <i>i/i</i> a <i>y/y</i> po mäkkých a tvrdých spoluhláskach v prevzatých slovách.</p> <p>Obojaké spoluhlásky.</p> <p>Vybrané slová.</p> <p>Významovo príbuzné slová.</p>	<p>✓ Vedia, že v slovách cudzieho pôvodu sa niekedy po mäkkej spoluhláske píše <i>y/y</i> a po tvrdej spoluhláske <i>i/i</i>.</p> <p>✓ Vedia, ktoré sú obojaké spoluhlásky.</p> <p>✓ Poznajú pravidlo písania <i>i/i</i>, <i>y/y</i> v koreni a v predponách domácich slov po obojakej spoluhláske a uplatňujú ho na základe pripomínania si pravidla.</p> <p>✓ Uplatňujú pravidlo písania <i>i/i</i>, <i>y/y</i> v koreni a v predponách domácich slov po obojakej spoluhláske aj vo významovo príbuzných slovách.</p>
Interpunkčný pravopis	Písanie interpunkčných znamienok.	<p>✓ Vedia písať interpunkčné znamienka na konci vety podľa komunikačného zámeru výpovede (oznámenie, otázka, výzva, pranie).</p> <p>✓ Poznajú základné pravidlá písania čiarky v slovenčine.</p>

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE

Morfologická kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Slovné druhy	<p>Systém slovných druhov.</p> <p>Podstatné mená.</p> <p>Všeobecné a vlastné podstatné mená.</p> <p>Prídavné mená.</p> <p>Slovesá.</p> <p>Príslovky.</p>	<p>Žiaci na konci 3. ročníka ZŠ:</p> <p>✓ Dokážu na jednoduchých príkladoch rozlíšiť význam a funkciu slovných druhov.</p> <p>✓ Dokážu v texte identifikovať podstatné mená a uvádzať príklady na jednotlivé významové skupiny konkrétnych podstatných mien (osoby, zvieratá, veci).</p> <p>✓ Vedia rozlíšiť význam všeobecných a vlastných podstatných mien, na materiáli osobných mien, zvieracích mien, lokálnych i vzdialenejších zemepisných názvov (mesto, obec, ulica, rieky, vrchy, štáty, svetadiely).</p> <p>✓ Vedia, čo prídavné mená pomenúvajú a ako sa na ne pýtame.</p> <p>✓ Dokážu v texte identifikovať slovesá a uvádzať príklady na jednotlivé významové skupiny dynamických sloves.</p> <p>✓ Vedia, čo príslovky pomenúvajú a ako sa na ne pýtame.</p> <p>✓ Uplatňujú znalosti o slovných druhoch pri porozumení a produkovani textu.</p>

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Gramatická forma slov	<p>Slovný tvar.</p> <p>Pádové otázky.</p> <p>Otázky pri slovesných osobách.</p>	<p>✓ Majú základnú predstavu o obmieňaní slovného tvaru pri podstatných menách a pri slovesách.</p> <p>✓ Vedia sa na tvar podstatného mena opýtať pádovou otázkou (napr. <i>kto?</i>, <i>čo?</i>) a na tvar slovesa otázkou danej slovesnej osoby (napr. <i>čo robíš?</i>, <i>čo robia?</i>)</p>
Lexikálne vzťahy pri slovných druhoch	<p>Významové okruhy slov.</p> <p>Nadradené a podradené slová.</p> <p>Slová s podobným významom.</p> <p>Slová s opačným významom.</p>	<p>✓ Dokážu porovnať a odlišiť významy slov v rámci pojmových kategórií.</p> <p>✓ Vedia triediť podstatné mená podľa vzťahu nadradenosť – podradenosť (bežná slovná zásoba i primerané odborné pojmy).</p> <p>✓ Vedia, čo je vzťah významovej podobnosti, a uplatňujú ho pri pestrejšom a presnejšom hovorení/ písaní v rámci kvalitatívnych slovných druhov (podstatné mená, slovesá, prídavné mená, príslovky).</p> <p>✓ Vedia, čo je vzťah významovej protikladnosti, a uplatňujú ho vo vhodných kontextoch pri prídavných menách.</p>

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE		
Lexikálna kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Slovný význam	<p>Slovný význam.</p> <p>Pojmová kategória.</p>	<p>Žiaci na konci 3. ročníka ZŠ:</p> <p>✓ Vedia porovnať a odlišiť významy slov v ďalších pojmových kategóriách.</p> <p>✓ Vedia triediť slová do pojmových kategórií.</p>
Lexikálne vzťahy	<p>Nadradenosť – podradenosť.</p> <p>Slová s podobným významom.</p> <p>Slová s opačným významom.</p>	<p>✓ Vedia triediť slovnú zásobu podľa vzťahu nadradenosť – podradenosť.</p> <p>✓ Uplatňujú vzťah nadradenosť – podradenosť pri rozširovaní slovnej zásoby.</p> <p>✓ Vedia, čo je vzťah významovej podobnosti, a uplatňujú ho v reči.</p> <p>✓ Vedia, čo je vzťah významovej protikladnosti, a uplatňujú ho v reči.</p> <p>✓ Uplatňujú lexikálne vzťahy nadradenosť – podradenosť, synonymia, antonymia pri rozširovaní svojej slovnej zásoby a pri porozumení a produkovanií textu.</p>

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Obrazné pomenovania	Ustálené metafory. Frazémy.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pozorujú viacvýznamovosť slova pri ustálených metaforách (napr. <i>noha stola, jazyk na topánke</i>). ✓ Poznajú primerané frazeologické spojenia (napr. motivované zvieracími pomenovaniami: <i>mať zajačie úmysly, mať havranie vlasy, opakovať ako papagáj</i> atď.).
Pragmatická zložka slova	Expresívne slová. Spisovné – nárečové slová.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozlišujú slová bez citového zafarbenia a s citovým zafarbením (zdrobneniny, domáce mená, hanlivé slová). ✓ Porovnávajú a rozlišujú spisovné a nárečové slová (so zameraním na daný región). ✓ Vedia, čo je to nárečie a kedy ho používame.
Tvorenie slov	Slovotvorné hniezdo.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia vytvoriť zjednodušené slovotvorné hniezdo na základe porovnávania významovo-formálnej príbuznosti a odlišnosti slov. ✓ Využívajú slovotvorné hniezdo pri nácviku pravopisu významovo príbuzných slov k vybraným slovám (napr. <i>ryba – rybka, rybár, rybačka, rybčina</i>...). ✓ Využívajú slovotvorné hniezdo pri rozširovaní slovnej zásoby.
Jazykové slovníky	Jazykové slovníky slovenčiny.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poznajú aspoň jeden slovník slovenského jazyka. ✓ Využívajú znalosť abecedy pri orientácii v slovníku.

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE

Syntaktická kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		Žiaci na konci 3. ročníka ZŠ:
Veta	<p>Významové jadro vety.</p> <p>Rozširovanie vety.</p> <p>Zužovanie vety.</p> <p>Základné pravidlá písania čiarky.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pozorujú vo vete významové jadro (<i>Janko beží. ale Janko nesie vodu.</i>) ✓ Dokážu rozviť významové jadro vety o ďalšie významy. Využívajú pritom znalosti slovných druhov. ✓ Dokážu zúžiť vetu na významové jadro. ✓ Rozlišujú situácie, kedy potrebujeme rozšíriť a kedy zúžiť vetu. ✓ Poznajú základné pravidlá písania čiarky v jednoduchej vete.

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Komunikačný zámer	Oznámenie.	✓ Vedia, že vetu tvoríme s istým zámerom.
	Otázka.	✓ Rozlišujú jednotlivé komunikačné zámery vo vetách.
	Výzva.	✓ Rozlišujú melódiu vety pri rôznych komunikačných zámeroch.
	Prianie.	✓ Ovládajú pravopis interpunkčných znamienok podľa komunikačného zámeru. ✓ Uplatňujú znalosti o druhoch viet podľa komunikačného zámeru pri formách spoločenského kontaktu.

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA

Porozumenie a recepcia umeleckého textu	Obsahový štandard	Výkonový štandard <i>Žiaci na konci 3. ročníka ZŠ:</i>
Dekódovanie počúvaného/čítaného umeleckého textu: dekódovanie obsahu a zmyslu textu	Zdokonaľovanie techniky čítania žiaka. Rozvíjanie porozumenia čítaného textu.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu tichým aj hlasným, primerane rýchlym a plynulým čítaním prečítať umelecký text básne, piesne, rozprávky, poviedky, povesti (so správnou výslovnosťou, artikuláciou a dýchaním). ✓ Dokážu výrazným prednesom umeleckého textu (poézie a prózy) demonštrovať schopnosť porozumenia umeleckému textu v jeho významovej a myšlienkovvej celistvosti. ✓ Vedia identifikovať kľúčové slová, vety a myšlienky v umeleckom texte. ✓ Dokážu správne odpovedať na otázky, ktoré im učiteľ vo vzťahu k porozumeniu umeleckého textu položí. ✓ Dokážu identifikovať a pochopiť hlavnú myšlienku obsiahnutú v umeleckom texte. ✓ Na základe čítania dokážu prerozprávať, zreprodukovať (využitie jednoduchej osnovy), predvídať, domýšľať a metódami tvorivej dramatiky dotvárať dej umeleckého textu.

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

	Zážitkové čítanie	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia identifikovať logickú nadväznosť významových odsekov (próza) a veršov (poézia), ktoré vytvárajú väčšie významové celky – kapitoly (próza), strofy (poézia). ✓ Vedia pochopiť a vyjadriť zmysel prečítaného textu. ✓ Rozprávajú o téme čítaného textu, ktorá je blízka ich priestorovej a životnej skúsenosti a vedia recepčne oceniť aj poeticky náročnejšie umelecké texty. ✓ Vedia slovne i neverbálne (neverbálna reprodukcia, kresba, pantomimická hra, dramatizácia, hranie rolí) vyjadriť pocit potešenia a spontánnu radosť z čítania umeleckého textu. ✓ V knižnici si vedia samostatne vybrať knihy, ktoré zodpovedajú ich individuálnym čitateľským a osobným záujmom a svoje čitateľské preferencie vedia adekvátne veku zdôvodniť pri prezentácii svojej najobľúbenejšej knihy/kníh.
Porozumenie počúvaného/čítaného umeleckého textu na úrovni identifikácie informácií	Informácie, ktoré sú v umeleckom texte doslovne uvedené.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu identifikovať kľúčové slová, slovné spojenia a vety v počúvanom/čítanom umeleckom texte. ✓ Vedia opísať prostredie príbehu (čas, priestor). ✓ Dokážu vymenovať postavy príbehu (hlavnú i vedľajšie). ✓ Dokážu na základe informácií v texte a konkrétnych zmyslových predstáv opísať postavu/postavy z umeleckého textu. ✓ Dokážu nájsť v umeleckom texte hlavnú tému a hlavnú myšlienku (ak sú explicitne vyjadrené).

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

<p>Porozumenie počúvaného/čítaného umeleckého textu na úrovni vyvodzovania súvislostí z textu</p>	<p>Informácie, ktoré musíme z umeleckého textu vyvodit'.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu vyvodit' poučenie a hlavnú myšlienku, ktoré nie sú explicitne vyjadrené, no vyplývajú z umeleckého textu. ✓ Dokážu vyvodit', že jedna udalosť v príbehu bola príčinou druhej udalosti. ✓ Vedia opísať vzťah medzi hlavnou postavou a vedľajšími postavami, ako aj medzi vedľajšími postavami navzájom.
<p>Porozumenie počúvaného/čítaného umeleckého textu na úrovni vysvetľovania a zdôvodňovania informácií</p>	<p>Informácie, ktoré musíme vysvetliť a zdôvodniť (prečo je to tak).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu rozpoznať hlavnú myšlienku/ tému umeleckého textu (básne, rozprávky, povesti, poviedky). ✓ Dokážu zväziť alternatívnu možnosť konania postavy v umeleckom texte. ✓ Dokážu dať do súvislosti udalosti z umeleckého textu a konanie hlavnej postavy so svojimi doterajšími vedomosťami a skúsenosťami. ✓ Vedia posúdiť náladu a atmosféru umeleckého textu. ✓ Vedia vysvetliť a posúdiť vzťah ilustrácie/ilustrácií a umeleckého textu z pozície vlastnej čitateľskej recepcie. ✓ Vedia získané informácie a modely správania využiť a konkretizovať aj v mimoliterárnych životných situáciách (rodina, škola, rovesnícke prostredie).

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA		
Štruktúra diela	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		Žiaci na konci 3. ročníka ZŠ:
	Hlavná postava.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem hlavná postava znamená. ✓ Rozpoznajú vzťahy medzi hlavnou a vedľajšími postavami na základe ich realizácie v texte. ✓ Porovnávajú konanie, vlastnosti a pocity hlavnej postavy so svojím správaním v prípade rovnakej situácie. ✓ Navrhujú alternatívne a netradičné riešenia situácií a udalostí z umeleckého textu.
	Vedľajšia postava.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem vedľajšia postava znamená. ✓ Identifikujú v literárnych príbehoch vedľajšie postavy a vyjadrujú sa k ich vzťahu k hlavnej postave/postavám. ✓ Menia perspektívu videnia udalostí príbehu zámenou vedľajšej postavy za hlavnú. ✓ Prepájajú konanie aj vedľajších postáv s vlastnými skúsenosťami a poznatkami z reálneho života.
	Odsek.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem odsek znamená. ✓ Identifikujú miesta začiatkov a koncov odsekov. ✓ Sledujú významové súvislosti medzi odsekmi v knižných dielach ako súčasť väčšieho celku (kapitol). ✓ Dokážu zoradiť odseky krátkeho prozaického textu podľa chronologickej dejovej postupnosti.
	Verš	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem verš znamená. ✓ Identifikujú verš v básnickom texte. ✓ Dokážu uviesť presný počet veršov konkrétnej básne. ✓ Pozorujú a uvedomujú si usporiadanie veršov do väčších celkov (strof) a uvedomujú si súvislosti medzi veršami.

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA		
Metrika	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	Rým.	<p>Žiaci na konci 3. ročníka ZŠ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem rým znamená. ✓ Identifikujú a esteticky hodnotia zvukovo podobné a zhodné rýmové dvojice v básnickom texte. ✓ Vymyslia združené rýmové dvojice na zadané slová. ✓ Dokážu dotvoriť zámerne vynechaný rým v básni na základe významu veršov (básne) a rýmového echa.

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA		
Štylizácia textu	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	Prirovnanie.	<p>Žiaci na konci 3. ročníka ZŠ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem prirovnanie znamená. ✓ Vyhľadajú prirovnania v umeleckom texte. ✓ Vytvárajú nové alternatívne prirovnania k vlastnostiam postáv z umeleckého textu na základe vlastností prisudzovaných rôznym predmetom či zvieratám. ✓ Používajú prirovnania z umeleckého textu aj v bežnej reči.

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA		
Literárne rody	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	Poézia.	<p><i>Žiaci na konci 3. ročníka ZŠ:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem poézia znamená. ✓ Rozoznajú text poézie od prozaického textu. ✓ Výrazne prednesú text poézie s využitím dôrazu, pauzy, rytmu, prízvuku a melódie. ✓ Rozlišujú obrazné vyjadrenia ako ďalší (umelecký) spôsob vyjadrenia človeka. ✓ Sledujú a uvedomujú si rytmus v poetickom texte. ✓ Vedia vyjadriť vlastné esteticko-emocionálne stanovisko k básni. ✓ Vyhľadajú v čítanke a v domácej knižnici texty z poézie.
	Próza.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem próza znamená. ✓ Rozoznajú veršovaný a dramatický text od neveršovaného (próza). ✓ Sledujú členenia prozaického textu na kapitoly a odseky. ✓ Porovnajú na základe vonkajších znakov prozaický text s textom z poézie. ✓ Vyhľadajú v čítanke a v domácej knižnici rôzne prozaické texty.

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA		
Žánre	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		Žiaci na konci 3. ročníka ZŠ:
	Pranostika.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem pranostika znamená. ✓ Dokážu uviesť najznámejšie pranostiky spojené s počasím počas kalendárneho roka. ✓ Identifikujú význam jednotlivých pranostík. ✓ Sledujú a vyjadrujú sa k pravdivosti/ nepravdivosti pranostík spojených s práve prebiehajúcim ročným obdobím.
	Príslovie.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem príslovie znamená. ✓ Vyhľadajú príslovia v najznámejších zbierkach ľudovej slovesnosti. ✓ Identifikujú poučenie vyplývajúce z konkrétnych prísloví. ✓ Vedia porovnať poučenie z prísloví so svojou vlastnou skúsenosťou. ✓ Používajú príslovia v bežnej reči.
	Porekadlo.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem porekadlo znamená. ✓ Vyhľadajú porekadlá v najznámejších zbierkach ľudovej slovesnosti. ✓ Vedia porekadlom vyhodnotiť príklad či situáciu z vlastného života. ✓ Poznajú rozdiel medzi porekadlom a príslovím.
	Autorská rozprávka.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem autorská rozprávka znamená. ✓ Dokážu uviesť rozdiel medzi ľudovou a autorskou (umelou) rozprávkou. ✓ Sledujú a vyjadrujú sa k zveličeniu v textoch autorských rozprávok. ✓ Chápu zveličenie ako umelecký spôsob vyjadrenia.

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu fantazijne pretvárať atmosféru, priestor i čas príbehu autorskej rozprávky a zároveň aktualizovať a dotvárať konanie postáv rozprávkového príbehu, vychádzajúc z vlastných skúseností a poznatkov z reálneho života. ✓ Poznajú mená slovenských aj svetových spisovateľov autorskej rozprávky.
	Povešť.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem povesti znamená. ✓ Vyhľadávajú informácie o skutočných reáliách z povestí (miesto, postava, predmet) aj v iných informačných zdrojoch. ✓ Poznajú povesti so šťastným i tragickým záverom. ✓ Vyjadrujú sa ku konaniu postáv v povesti a hodnotia ho z pozície svojej skúsenosti. ✓ Identifikujú základné rozdiely medzi textom povesti a rozprávky. ✓ Poznajú povesť (resp. povest'ový námet) spätú s miestnym regiónom a poznajú meno autora povestí daného (resp. susedného) regiónu.
	Divadelná hra.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia vysvetliť pojem divadelná hra. ✓ Spoja si pojem divadelnej hry s bábkovým divadlom. ✓ Poznajú typické reálie späté s divadlom (javisko, herci, opona, režisér, scéna a pod.). ✓ Poznajú názvy niekoľkých divadelných hier (predstavení). ✓ Poznajú divadlo z vlastnej diváckej skúsenosti. ✓ Poznajú umelecký text, ktorý sa v rovine námetu, prostredia či postáv opiera o divadelnú tematiku. ✓ Poznajú literárny prepis divadelnej hry (scenár) a vedia sa v ňom orientovať.

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA		
Médiá	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	Televízia.	<p><i>Žiaci na konci 3. ročníka ZŠ:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia vysvetliť pojem televízia. ✓ Poznajú slovenské i zahraničné televízne stanice. ✓ Rozumejú symbolike zobrazovaných znakov na televíznej obrazovke. ✓ Identifikujú a jednoducho hodnotia programy, ktoré sú (resp. nie sú) vhodné pre detského diváka. ✓ Poznajú relácie a programy určené pre detského diváka.
	Film (kino).	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia vysvetliť pojem film a kino. ✓ Dokážu uviesť názvy kníh pre deti a mládež, ktoré boli sfilmované. ✓ Porovnajú a zhodnotia základné rozdiely medzi knižnou a filmovou verziou. ✓ Dokážu zreprodukovať dej filmu a vzťahy medzi postavami. ✓ Poznajú priestory kina (a správanie v ňom) na základe vlastnej skúsenosti.

4. ročník

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE		
Interpersonálna kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard <i>Žiaci na konci 4. ročníka ZŠ:</i>
Formy spoločenského kontaktu	Povzbudenie. Pochvala.	✓ Dokážu vhodnými slovami povzbudiť komunikačného partnera. ✓ Dokážu oceniť, uznať komunikačného partnera.
Súkromný a verejný dialóg	Dialóg. Reč tela.	✓ Vedia komunikovať primerane situácii (verejnú – súkromné prostredie). ✓ V komunikácii vedia rešpektovať adresáta a vzťah k nemu (oficiálny – neoficiálny vzťah). ✓ Svoj verbálny prejav dokážu sprevádzať primeranými gestami, mimikou, pohybmi rúk, očným kontaktom, postojom tela.
Telefonická komunikácia	Telefonická a osobná komunikácia	✓ Vedia rozoznať riziká telefonickej komunikácie vo verejnom prostredí. ✓ Na základe témy rozhovoru a komunikačného zámeru vedia primerane voliť medzi telefonickou a osobnou komunikáciou.
Elektronická komunikácia	E-mail, sms.	✓ Dokážu napísať a odoslať krátky odkaz prostredníctvom sms. ✓ Dokážu napísať a odoslať list prostredníctvom e-mailu (aplikujú poznatky a zručnosti nadobudnuté pri tvorbe súkromného listu). ✓ Vedia uviesť výhody a riziká komunikácie v prostredí internetu.
Skupinová diskusia	Pravidlá diskusie. Vyjadrenie a zdôvodnenie názorov. Vyjadrenie súhlasu – nesúhlasu.	✓ Poznajú pravidlá skupinovej diskusie. ✓ V diskusii prezentujú osobnú skúsenosť a vlastný pohľad na tému. ✓ Dokážu svoj názor zdôvodniť. ✓ Dokážu rešpektovať názor komunikačného partnera. ✓ Súhlas/nesúhlas s názorom komunikačného partnera vedia vyjadriť primeraným spôsobom.

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE		
Recepčná textová kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard <i>Žiaci na konci 4. ročníka ZŠ:</i>
Dekódovanie počúvaného/čítaného vecného textu: fonologické, lexikálne, syntaktické dekodovanie, obsah a zmysel textu	Zdokonaľovanie sluchovej a zrakovej diferenciácie, analýzy a syntézy. Rozvíjanie porozumenia slovám, vetám, obsahu a zmyslu textu. Čo už viem o téme textu. Čo nové sme sa z textu dozvedeli. Čo ešte chcem o téme vedieť.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu porozumieť primeraným počúvaným vecným textom. ✓ Dokážu porozumieť primeraným čítaným vecným textom. ✓ Dokážu spojiť doterajšie znalosti o téme s novými informáciami z textu. ✓ Dokážu spracovať informácie z textu. ✓ Dokážu vyhľadávať ďalšie informácie o téme v tlačенých a elektronických zdrojoch. ✓ Poznajú metódy vyhľadávania, usporiadania a triedenia informácií.
Porozumenie počúvaného/čítaného vecného textu na úrovni identifikácie informácií	Informácie, ktoré nájdeme doslovne v texte. Kľúčové slová a kľúčové informácie v texte. Triedenie informácií (usporiadanie, výber informácií, osnova). Zovšeobecnenie informácií (súhrny, prehľady, návrhy). Využitie informácií. Otázky k textu.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia identifikovať informácie v počúvanom/čítanom texte. ✓ Vedia identifikovať kľúčové slová a kľúčové informácie v texte. ✓ Vedia, čo je to kľúčové slovo, kľúčová informácia. ✓ Dokážu roztriediť získané informácie podľa istého kritéria. ✓ Rozmýšľajú o zmysle získaných informácií. ✓ Vedia získané informácie využiť v nových situáciách a pri učení sa. ✓ Vedia tvoriť otázky k textu na úrovni identifikácie informácií.

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

<p>Porozumenie počúvaného/čítaného vecného textu na úrovni vyvodzovania súvislostí z textu</p>	<p>Informácie, ktoré musíme z textu vyvodiť.</p> <p>Triedenie informácií (usporiadanie, selekcia, osnova).</p> <p>Zovšeobecnenie informácií (súhrny, prehľady, návrhy).</p> <p>Využitie informácií.</p> <p>Otázky k textu.</p>	<p>✓ Vedia vyvodiť súvislosti medzi informáciami z textu.</p> <p>✓ Dokážu roztriediť získané informácie podľa istého kritéria.</p> <p>✓ Rozmýšľajú o zmysle získaných informácií.</p> <p>✓ Vedia získané informácie využiť v nových situáciách a pri učení sa.</p> <p>✓ Vedia tvoriť otázky k textu na úrovni vyvodzovania textových súvislostí.</p>
<p>Porozumenie počúvaného/čítaného vecného textu na úrovni vysvetľovania a zdôvodňovania informácií.</p>	<p>Informácie, ktoré musíme vysvetliť a zdôvodniť (prečo je to tak).</p> <p>Triedenie informácií (usporiadanie, selekcia, osnova).</p> <p>Zovšeobecnenie informácií (súhrny, prehľady, návrhy).</p> <p>Využitie informácií.</p> <p>Otázky k textu.</p>	<p>✓ Dokážu informácie z textu vysvetliť a zdôvodniť.</p> <p>✓ Dokážu informácie z textu dať do súvislosti so svojimi doterajšími vedomosťami a skúsenosťami.</p> <p>✓ Vedia získané informácie využiť v nových situáciách a pri učení sa.</p> <p>✓ Vedia tvoriť otázky k textu na úrovni objasňovania textových súvislostí.</p>
<p>Text a jeho vlastnosti</p>	<p>Texty sa odlišujú podľa komunikačného zámeru.</p> <p>Text môžeme rozdeliť na časti (úvod, jadro, záver, odseky).</p>	<p>✓ Vedia odlíšiť texty podľa komunikačného zámeru (informácia, opis, rozprávanie, vysvetľovanie, presvedčanie).</p> <p>✓ Dokážu pomocou osnovy rozdeliť text na časti.</p> <p>✓ Dokážu využiť osnovu (alebo inú metódu) pri reprodukcii vecného textu.</p>
<p>Druhy textu</p>	<p>Tlačený a elektronický text.</p> <p>Súvislý a nesúvislý text.</p>	<p>✓ Poznajú odlišnosti tlačeného a elektronického textu.</p> <p>✓ Poznajú odlišnosti čítania súvislého a nesúvislého textu.</p> <p>✓ Dokážu sa orientovať v rôznych druhoch elektronického textu.</p> <p>✓ Dokážu sa orientovať v rôznych druhoch nesúvislého textu.</p>

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE		
Produkčná textová kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard <i>Žiaci na konci 4. ročníka ZŠ:</i>
Kódovanie hovoreného a písaného textu: obsahové, sémantické a syntaktické špecifikovanie	Hovorenie.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia zosúladiť svoj komunikačný zámer s obsahom a funkciou textu. ✓ Dokážu tvoriť myšlienково ucelené hovorené texty. ✓ Dokážu sa kultivovane vyjadrovať (primerane výrazné vyjadrovanie, vhodné tempo reči, ohľad na poslucháča).
	Písanie.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia sa na tvorenie písaného textu pripraviť.
	Priprava na tvorenie textu.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozličnými spôsobmi dokážu zhromažďovať informácie k produkovanej téme.
	Tvorenie textu.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia efektívne využívať osvojené druhy osnovy pri kompozícii textu. ✓ Dokážu tvoriť myšlienково ucelené písané texty s využitím primeraných jazykových prostriedkov.
	Upravovanie textu.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu upravovať vlastný vytvorený text na základe doterajších poznatkov a zručností. ✓ Pri úprave formálnej stránky produkovaného textu vedia uplatniť svoje grafické zručnosti (aj s využitím textových počítačových editorov).
Rozprávanie	Rozprávanie.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ V rozprávaní príbehu dokážu vyjadriť zámernosť konania postáv. ✓ V tvorení príbehu vedia funkčne uplatniť opisné časti (opis postavy, prostredia). ✓ Dokážu vytvoriť príbeh so zápletkou a jej riešením.

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Opis	Postup pri tvorení opisného textu.	✓ Pri opisovaní objektu vedia vedome postupovať od jeho pozorovania a slovného zaznamenávania znakov a vlastností k súvislému vyjadreniu v texte.
	Opis predmetu.	✓ Dokážu rozlišovať medzi hlavnými a vedľajšími znakmi a vlastnosťami pozorovaného a opisovaného objektu.
	Opis osoby.	✓ Ústne a písomne vedia opísať objekty (predmety, osoby, prostredie) vystavené priamemu pozorovaniu.
	Opis prostredia.	✓ Pri opise dokážu členiť text na úvod, jadro a záver.
	Opis.	✓ Vedia vysvetliť pojem opis.
Informácia	Informačný plagát.	✓ Dokážu vytvoriť informačne nasýtený a vizuálne pútavý plagát k podujatiu.

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE		
Foneticko-fonologická a ortoepická kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard <i>Žiaci na konci 4. ročníka ZŠ:</i>
Predpoklady efektívneho hovorenia a čítania	Správne dýchanie, vhodná práca s hlasom, zrozumiteľná artikulácia.	✓ Dokážu pri hovorení/čítaní uplatňovať nerušivé dýchanie, vhodnú moduláciu hlasu (suprasegmentálne javy) a zrozumiteľnú artikuláciu.
Segmentálny (hláskový) systém slovenčiny	Delenie spoluhlások na znelé a neznelé. Spodobovanie hlások.	✓ Vedia deliť spoluhlásky na párové znelé a neznelé a nepárové znelé. ✓ Dokážu rozlišovať hlásku a písmeno pri párových znelých a neznelých spoluhláskach. ✓ Uplatňujú delenie spoluhlások na znelé a neznelé pri pravopise pri spodobovaní hlások na konci slova, vnútri slova, na hranici predpony a slovotvorného základu a na hranici slov.
Spisovná výslovnosť	Splývavá výslovnosť. Znelostná asimilácia (spodobovanie hlások). Výslovnosť spoluhlásky v v rôznych pozíciách. Spisovná a nárečová výslovnosť.	✓ Dodržiavajú splývavú výslovnosť na hranici slov. ✓ Dodržiavajú spisovnú výslovnosť hlások pri znelostnej asimilácii. ✓ Dodržiavajú spisovnú výslovnosť spoluhlásky v v rôznych pozíciách (<i>voda, včela, domov</i>). ✓ Rozlišujú spisovnú výslovnosť a nárečovú výslovnosť vo svojom regióne.

Suprasegmentálne javy	Tempo reči.	✓ Majú predstavu o funkcii tempa a pauzy v hovorenej/čítanej reči.
	Pauza.	✓ Uplatňujú primerané pauzy a tempo reči pri hovorení/čítaní.

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE

Ortografická kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		Žiaci na konci 4. ročníka ZŠ:
Fonemický pravopis	Upevňovanie pravopisných zručností pri pravidlách osvojených v 2. a v 3. ročníku.	✓ Dokážu osvojené pravidlá fonemického pravopisu uplatňovať pri písaní primeraných textov automaticky pravopisne správne.
Sémantický pravopis	Pravopis vlastných podstatných mien.	✓ Dokážu uplatniť pravopisné pravidlá pri už osvojených i pri ďalších triedach vlastných podstatných mien (názvy vesmírnych telies, názvy sviatkov, názvy inštitúcií).
Etymologický pravopis	Vybrané slová. Významovo príbuzné slová. Zvukové homonymá pri vybraných slovách.	✓ Uplatňujú pravidlo písania <i>i/i</i> , <i>y/y</i> v koreni a v predponách domácich slov po obojakej spoluhláske pri už osvojených slovách a poznávajú ďalšie prípady uplatňovania daného pravidla. ✓ Rozlišujú vybrané slová a ich zvukové homonymá (<i>byt' – bit</i>). ✓ Dokážu osvojené pravidlá etymologického pravopisu uplatňovať pri písaní primeraných textov automaticky pravopisne správne.
Morfemický pravopis	Znelé a neznelé spoluhlásky. Pravopis pri znelostnej asimilácii. Výslovnosť a pravopis spoluhlásky v. Pravopis gramatických a slovtvorných prípon.	✓ Vedia deliť spoluhlásky na párové znelé a neznelé a nepárové znelé. ✓ Dokážu rozlišovať hlásku a písmeno pri párových znelých a neznelých spoluhláskach. ✓ Uplatňujú pravopisné pravidlá pri spodobovaní hlások na konci slova, vnútri slova, na hranici predpony a slovtvorného základu a na hranici slov. ✓ Rozlišujú výslovnosť a pravopis spoluhlásky v v rôznych pozíciách (<i>voda, včela, domov</i>). ✓ Ovládajú základné pravidlá písania <i>i/i</i> a <i>y/y</i> v gramatických príponách podstatných mien. ✓ Poznajú pravopis <i>i/i</i> a <i>y/y</i> vo vybraných slovtvorných príponách.
		✓ Dokážu osvojené pravopisné pravidlá morfemického pravopisu uplatňovať pri písaní primeraných textov na základe pripomínania si pravidla

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Interpunkčný pravopis	Pravopis interpunkčných znamienok.	✓ Vedia uplatniť pravopisné pravidlá pri písaní interpunkčných znamienok na konci vety a pri základných pravidlách písania čiarky v slovenčine.
	Interpunkcia v priamej reči.	✓ Poznajú pravidlá písania interpunkcie v priamej reči.

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE

Morfologická kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard <i>Žiaci na konci 4. ročníka ZŠ:</i>
Slovné druhy	Systém slovných druhov.	✓ Vedia, aký význam alebo funkciu majú jednotlivé slovné druhy v slovenčine.
	Skupiny slovných druhov.	✓ Rozlišujú skupiny slovných druhov podľa toho, čo pomenúvajú (podstatné mená, slovesá, prídavné mená, príslovky, číslovky, zámená) alebo akú funkciu majú v reči (predložky, spojky, častice, citoslovčia).
	Ohybné a neohybné slovné druhy.	✓ Rozlišujú slovné druhy podľa toho, či menia alebo nemenia svoj tvar. ✓ Vedia jednotlivé slovné druhy identifikovať v texte.
	Všeobecné a vlastné podstatné mená.	✓ Dokážu rozlíšiť význam všeobecného a vlastného podstatného mena pri už osvojených i pri ďalších triedach vlastných podstatných mien (názvy vesmírnych telies, názvy sviatkov, názvy inštitúcií atď.).
	Konkrétne a abstraktné podstatné mená.	✓ Vedia rozlíšiť konkrétny a abstraktný význam podstatného mena.
	Slovesá ako pomenovania činností a stavov.	✓ Vedia, že slovesami sa pomenúvajú činnosti i stavy. ✓ Uplatňujú znalosti o slovných druhoch pri porozumení a produkovani textu.

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Gramatické kategórie	<p>Gramatické kategórie pri podstatných menách.</p> <p>Gramatické kategórie pri slovesách.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poznajú gramatické kategórie pri podstatných menách (rod, číslo, pád). ✓ Vedia, že podstatné mená menia tvary, a vedia sa na ne opýtať pádovými otázkami. ✓ Poznajú latinské názvy pádov. ✓ Určujú gramatické kategórie pri konkrétnych podstatných menách. ✓ Poznajú gramatické kategórie pri slovesách (osoba, číslo, čas). ✓ Vedia, že slovesá menia tvary, a vedia sa na ne opýtať otázkou danej slovesnej osoby. ✓ Poznajú dvojaké tvorenie budúceho času v slovenčine. ✓ Určujú gramatické kategórie pri dynamických slovesách.
Ohýbanie slov	<p>Skloňovanie podstatných mien.</p> <p>Zhoda podstatného a prídavného mena.</p> <p>Časovanie sloviess.</p> <p>Spisovné a nárečové tvary slov.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Majú základnú predstavu o skloňovacom systéme podstatných mien. ✓ Rozlišujú skloňovanie podľa gramatického rodu podstatných mien. ✓ Rozlišujú písanie <i>i/i</i> a <i>y/y</i> vo vybraných gramatických príponách podstatných mien. ✓ Vedia, že v spojení podstatného mena prídavným menom sa ich tvary pri s ohýbaní zhodujú. ✓ Poznajú systém časovania sloviess v prítomnom, minulom, budúcom čase. ✓ Vedia uplatniť pravopis <i>i/i</i> vo vybraných slovesných tvaroch (minulý čas, tematická morféma). ✓ Porovnávajú a rozlišujú spisovné tvary slov a nárečové tvary v danom regióne.

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Lexikálne vzťahy pri slovných druhoch	Slová s podobným významom.	✓ Dokážu využívať vzťah synonymie v rámci kvalitatívnych slovných druhov (podstatné mená, slovesá, prídavné mená, príslovky) pri efektívnejšom produkovani a porozumení textu.
	Slová s opačným významom.	✓ Dokážu využívať vzťah antonymie vo vhodných kontextoch pri prídavných menách a slovesách.
	Viacvýznamovosť.	✓ Vedia, že slovo môže mať viac významov. Rozumejú viacvýznamovosti pri vybraných podstatných menách a slovesách.

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE

Lexikálna kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		Žiaci na konci 4. ročníka ZŠ:
Slovný význam	Význam konkrétnych a abstraktných slov.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia rozlíšiť konkrétny a abstraktný význam slova. ✓ Pozorujú abstraktné významy názvov vlastností (<i>pružnosť</i>) a názvov dejov (<i>odlet</i>).
Obrazné pomenovania	<p>Ustálené metafory.</p> <p>Frazémy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozumejú významom ďalších ustálených metafor. ✓ Poznajú ďalšie frazeologické spojenia. ✓ Využívajú znalosť obrazných pomenovaní pri porozumení a produkovani reči.
Lexikálne vzťahy	<p>Viacvýznamovosť.</p> <p>Homonymia.</p> <p>Paronymia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, že slovo môže mať viac významov. Rozumejú viacvýznamovosti pri vybraných podstatných menách a slovesách. ✓ Majú predstavu o jave homonymie v prepojení s nácvikom pravopisu zvukových homoným. ✓ Uplatňujú vzťah formálnej podobnosti, ale významovej odlišnosti slov pri hre so slovom.

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Pragmatická zložka slova	<p>Bežné – odborné slová.</p> <p>Spisovné – nespisovné slová.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozlišujú bežné a odborné slová. ✓ Triedia odborné slová do pojmových kategórií a využívajú pritom znalosti z ostatných vyučovacích predmetov. ✓ Porovnávajú a rozlišujú spisovné slová a nespisovné slová (subštandardné, slangové). ✓ Vedia, kde môžeme používať nespisovné slová.
Tvorenie slov	<p>Predponové odvodzovanie slovies.</p> <p>Slovotvorný základ.</p> <p>Slovotvorná predpona.</p> <p>Príponové odvodzovanie podstatných mien.</p> <p>Slovotvorná prípona.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pozorujú proces tvorenia predponových odvodení. ✓ Poznajú význam predponových slovies. ✓ Vedia, čo je slovotvorný základ a slovotvorná predpona. ✓ Ovládajú pravopis a výslovnosť predpôn v odvodených slovesách. ✓ Využívajú predponové slovesá na spresnenie vyjadrenia v bežnej reči, pri tvorení príbehu alebo dynamického opisu. ✓ Pozorujú jednoduché prípady príponového odvodzovania (napr. názvy osôb podľa činnosti, prechýľovanie). ✓ Vedia, čo je slovotvorná prípona. ✓ Poznajú morfeomatický pravopis vo vybraných slovotvorných príponách.
Jazykové slovníky	Jazykové slovníky slovenčiny.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poznajú ďalšie tlačené i elektronické slovníky slovenského jazyka. ✓ Dokážu sa v slovníkoch orientovať a vyhľadávať v nich informácie.

JAZYKOVO-KOMUNIKAČNÉ VYUČOVANIE		
Syntaktická kompetencia	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		<i>Žiaci na konci 4. ročníka ZŠ:</i>
Veta/súvetie	Rozširovanie a zužovanie vety. Súvetné celky.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia rozviť významové jadro vety o ďalšie významy. Využívajú pritom znalosti slovných druhov. ✓ Vedia zúžiť vetu podľa komunikačnej potreby (napr. v esemeske). ✓ Poznajú základné súvetné modely a využívajú ich pri hovorení/písaní. ✓ Poznajú základné pravidlá písania čiarky v súvetí.
Nadväzovanie výpovedí.	Prostriedky nadväzovania výpovedí.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pozorujú prostriedky nadväzovania výpovedí (opakovanie slov, zámená, synonymá atď.). ✓ Využívajú rôzne nadväzovacie prostriedky pri tvorení textu.
Priama reč	Funkcia priamej reči a jej interpunkcia.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poznajú funkciu priamej reči v texte a využívajú ju pri rozprávacích útvaroch. ✓ Rozlišujú priamu reč a uvádzaciu vetu. ✓ Ovládajú interpunkčný pravopis priamej reči a uvádzacej vety.

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA		
Porozumenie a recepcia umeleckého textu	Obsahový štandard	Výkonový štandard <i>Žiaci na konci 4. ročníka ZŠ:</i>
<p>Dekódovanie počúvaného/čítaného umeleckého textu:</p> <p>dekódovanie obsahu a zmyslu textu</p>	<p>Zdokonaľovanie techniky čítania žiaka.</p> <p>Rozvíjanie porozumenia čítaného textu.</p> <p>Zážitkové čítanie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu tichým aj hlasným, primerane rýchlym a plynulým čítaním prečítať umelecký text básne, piesne, rozprávky, poviedky, povesti, bájky (so správnou výslovnosťou, artikuláciou a dýchaním). ✓ Dokážu výrazným prednesom umeleckého textu (poézie a prózy) demonštrovať schopnosť porozumenia umeleckému textu v jeho významovej a myšlienkovvej celistvosti. ✓ Vedia identifikovať kľúčové slová, vety a myšlienky v umeleckom texte. ✓ Dokážu správne odpovedať na otázky, ktoré im učiteľ vo vzťahu k porozumeniu umeleckého textu položí. ✓ Dokážu identifikovať a pochopiť hlavnú myšlienku obsiahnutú v umeleckom texte. ✓ Na základe čítania dokážu prerozprávať, zreprodukovať (využitie jednoduchej osnovy), predvídať, domýšľať a metódami tvorivej dramatiky dotvárať dej umeleckého textu. ✓ Vedia identifikovať logickú nadväznosť významových odsekov (próza) a veršov (poézia), ktoré vytvárajú väčšie významové celky – kapitoly (próza), strofy (poézia). ✓ Vedia pochopiť a vyjadriť zmysel prečítaného textu. ✓ Rozprávajú o téme čítaného textu, ktorá je blízka ich priestorovej a životnej skúsenosti a vedia recepcne oceniť aj poeticky náročnejšie umelecké texty. ✓ Vedia slovne i neverbálne (neverbálna reprodukcia, kresba, pantomimická hra, dramatizácia, hranie rolí) vyjadriť pocit potešenia a spontánnu radosť z čítania umeleckého textu.

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ V knižnici si vedľa samostatne vybrať knihy, ktoré zodpovedajú ich individuálnym čitateľským a osobným záujmom a svoje čitateľské preferencie vedľa adekvátne veku zdôvodniť pri prezentácii svojej najobľúbenejšej knihy/kníh. ✓ Dokážu rozprávať aj o hlbších symbolických významoch v umeleckom texte, resp. o významoch na ploche celého knižného diela, a dokážu ich spájať aj s vlastnou životnou skúsenosťou. ✓ Vedľa receptčne pochopiť aj náročnejšiu formu komiky, akou je subverzívny humor, paródia či nonsens.
Porozumenie počúvaného/čítaného umeleckého textu na úrovni identifikácie informácií	Informácie, ktoré sú v umeleckom texte doslovne uvedené.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu identifikovať kľúčové slová, slovné spojenia a vety v počúvanom/čítanom umeleckom texte. ✓ Vedľa opísať prostredie príbehu (čas, priestor). ✓ Dokážu vymenovať postavy príbehu (hlavnú i vedľajšie). ✓ Dokážu na základe informácií v texte a konkrétnych zmyslových predstáv opísať postavu/postavy z umeleckého textu. ✓ Dokážu nájsť v umeleckom texte hlavnú tému alebo hlavnú myšlienku (ak je explicitne vyjadrená).
Porozumenie počúvaného/čítaného umeleckého textu na úrovni vyvodzovania súvislostí z textu	Informácie, ktoré musíme z umeleckého textu vyvodiť.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu vyvodiť poučenie či zovšeobecnenie (hlavnú myšlienku), ktoré nie sú explicitne vyjadrené, no vyplývajú z umeleckého textu. ✓ Dokážu vyvodiť, že jedna udalosť v príbehu bola príčinou druhej udalosti. ✓ Vedľa opísať vzťah medzi hlavnou postavou a vedľajšími postavami, ako aj medzi vedľajšími postavami navzájom. ✓ Vedľa vyhľadať vzájomné väzby medzi hlavnými myšlienkami v umeleckom texte. ✓ Vedľa uviesť predpokladaný výsledok sledu udalostí v umeleckom texte (ukončenie príbehu).

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

<p>Porozumenie počítaného/ čítaného umeleckého textu na úrovni vysvetľovania a zdôvodňovania informácií.</p>	<p>Informácie, ktoré musíme vysvetliť a zdôvodniť (prečo je to tak).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokážu rozpoznať hlavnú tému umeleckého textu (básne, rozprávky, povesti, poviedky, bájky, komiksu). ✓ Dokážu zväziť alternatívnu možnosť konania postavy v umeleckom texte. ✓ Dokážu dať do súvislosti udalosti z umeleckého textu a konanie hlavnej postavy so svojimi doterajšími vedomosťami a skúsenosťami. ✓ Vedia posúdiť náladu a atmosféru umeleckého textu. ✓ Vedia získané informácie a modely správania využiť a konkretizovať aj v mimoliterárnych životných situáciách (rodina, škola, rovesnícke prostredie). ✓ Dokážu pochopiť a primerane veku zdôvodniť autorský plán výstavby textu, ako aj myšlienky a témy obsiahnuté v umeleckom texte. ✓ Dokážu uviesť jednoduché kritické zhodnotenie prečítaného umeleckého textu s využitím základných literárnoteoretických pojmov (autor, čitateľ, postava – hlavná, vedľajšia, ilustrácia, text, rozprávka, povesť, rým, verš, strofa, odsek, kniha a pod.).
--	--	---

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA		
Literárna komunikácia	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	Umelecká literatúra.	<p><i>Žiaci na konci 4. ročníka ZŠ:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia vysvetliť pojem umelecká literatúra. ✓ Spoja si už osvojený pojem poézie a prózy s umeleckou literatúrou. ✓ Zreprodukurujú vybraný umelecký text na základe jednoduchej osnovy. ✓ Umelecký text čítajú primárne pre literárny zážitok a potešenie. ✓ Dokážu vyjadriť esteticko-emocionálne stanovisko pri jednoduchom rozbere umeleckého textu aj s využitím základných literárnoteoretických pojmov (autor, čitateľ, postava – hlavná, vedľajšia, ilustrácia, text, rozprávka, povesť, rým, verš, strofa, odsek, kniha a pod.). ✓ Vyhľadajú informácie a fakty o postavách, miestach a udalostiach z umeleckého textu. ✓ Vedia sa vyjadriť ku vzťahu ilustrácie a umeleckého textu (ako ilustrácia text dopĺňa/nedopĺňa, v čom s textom súvisí/nesúvisí, farebnosť, príťažlivosť a porovnávanie ilustrácií z pozície čitateľa umeleckého textu). ✓ Odlíšia umelecký text od textu vecnej literatúry.
	Vecná literatúra.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Chápu rozdiel medzi vecnou literatúrou a umeleckou literatúrou (rozoznajú text vecnej literatúry od umeleckého textu). ✓ Dokážu identifikovať text vecnej literatúry (v prepojení s učivom komunikačno-slohovej výchovy). ✓ Dokážu uviesť ďalšie informačné zdroje, v ktorých si môžu fakty vecnej literatúry overiť.

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA		
Štruktúra diela	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		<i>Žiaci na konci 4. ročníka ZŠ:</i>
	Kapitola.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem kapitola znamená. ✓ Identifikujú kapitoly vo vybraných knihách detskej literatúry a sledujú ich rôzne označenia. ✓ Dokážu v kapitole identifikovať odseky a súvislosti medzi nimi. ✓ Chápu prozaickú ukážku v čítanke ako jednu kapitolu z väčšieho knižného diela, ktoré je možné vypožičať si v knižnici (školskej, resp. v mieste bydliska).
	Strofa.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem strofa znamená. ✓ Identifikujú počet strof v básni. ✓ Vedia vyjadriť významové a myšlienkové súvislosti medzi strofami. ✓ Vedia vyjadriť témy/myšlienky jednotlivých strof básne. ✓ Výrazne prednesú báseň (aj naspamäť), rešpektujúc jej strofické členenie.

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA		
Žánre	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	Bájka.	<p>Žiaci na konci 4. ročníka ZŠ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem bájka znamená. ✓ Dokážu identifikovať poučenie z bájky (aj v prípade, ak nie je explicitne vyjadrené). ✓ Poučenie z bájky vedia vyjadriť aj priliehavým príslovím. ✓ Pri hodnotení konkrétnej situácie či prípadu konania postáv v bájke vedia použiť porekadlo. ✓ Dokážu charakterizovať postavy bájky priradením adekvátnych prirovnaní (resp. vymyslením alternatívnych prirovnaní k vlastnostiam postáv z bájky). ✓ Zo správania zvieracích postáv v bájke dokážu identifikovať ľudské (nie zvieracie) charaktery a spojiť ich s vlastnou skúsenosťou. ✓ Dokážu uviesť mená najznámejších bájkarov (svetového i slovenského). ✓ Na základe vopred stanoveného poučenia vytvoria text krátkej bájky so zvieracími, resp. predmetovými postavami.
	Komiks.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia, čo pojem komiks znamená. ✓ Vymenujú najznámejšie humorné a dobrodružné komiksy, ktoré poznajú z vlastnej čitateľskej skúsenosti. ✓ Poznajú komiksové postavy, ktoré sa stali námetom pre filmové spracovanie. ✓ Dokážu zoradiť sekvencie komiksových obrázkov podľa dejovej postupnosti. ✓ Sledujú a vyjadrujú sa ku kresleným postavám a textom v komikse. ✓ Na základe dejového sledu obrázkov doplnia vymyslený text do slepého komiksu (expresívne výrazy tváre komiksových postáv v činnosti, prázdne textové bubliny).

Predmetové kurikulum slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

	Autorská rozprávka (symbolická, subverzívna)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia uviesť rôzne typy príbehov autorskej rozprávky (humorné, vážne). ✓ Majú čitateľskú skúsenosť s umeleckým textom, kde absentuje tradičný šťastný koniec (známy z ľudových rozprávok) a dokážu ho čitateľsky rešpektovať. ✓ Poznajú a dokážu recepčne oceniť zveličenie, ako aj subverzívny typ parodickej komiky, v ktorej (v konaní postáv) dominuje aj individualizmus, sebeckosť a egoizmus. ✓ Cez osobnú skúsenosť sa vedia vyjadriť aj k náročnejšiemu umeleckému textu, ktorý prostredníctvom postavy stvárňuje život človeka viac problémovo a nejednoznačne. ✓ Vychádzajúc z typických prvkov divadla a tvorivej dramatiky vedia aj v podmienkach triedy (dramatizácia, improvizovaná hra) vyjadriť svoj zážitok z umeleckého textu inými druhmi umenia – pantomimicko-pohybovým (neverbálnym), výtvarným (kresba, farebnosť), hudobným (voľbou hudobného nástroja či melódie).
--	--	--

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA

Médiá	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	Rozhlas.	<p style="text-align: center;">Žiaci na konci 4. ročníka ZŠ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedia vysvetliť pojem rozhlas. ✓ Dokážu uviesť známe rozhlasové stanice (komerčné, verejnoprávne). ✓ Poznajú mená autorov rozhlasových hier pre detského poslucháča a prerozprávať dej rozhlasovej hry pre deti. ✓ Poznajú literárny prepis rozprávkovej hry určenej pre rozhlas a vedia sa v ňom orientovať. ✓ Dokážu slovne i neverbálne vyjadriť zážitok vyplývajúci z počutého umeleckého slova.